

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ
ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ
КОМИТЕТІ
ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ
ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

Ф 017-2.84-2022

31.10.2022 ж.

Түсу емтиханының бағдарламасы
нормативтік құжат түрі

Бет 1-9

«БЕКІТІЛДІ»

ҚР МСМ МК «Темірбек
Жүргенов атындағы Қазақ
Ұлттық өнер академиясы» РММ
Ғылыми Кеңесінің шешімімен

«27» 04 2023 ж.

№ 11 хаттама

**7M02182 – АУДИО ӨНДІРІС БІЛІМ БЕРУ
БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША МАГИСТРАТУРАҒА
ТҮСУ ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы
2023 ж.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ
ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ
КОМИТЕТІ
ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ
ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ

Ф 017-2.84-2022

31.10.2022 ж.

Түсу емтиханының бағдарламасы
нормативтік құжат түрі

Бет 2-9

1. ӘЗІРЛЕНДІ

Байуханова С.З. – аға оқытушы, «Дыбыс режиссурасы және операторлық өнер» кафедрасының меңгерушісінің м.а.

Байтанаев А.С. – «Дыбыс режиссурасы және операторлық өнер» кафедрасының оқытушы

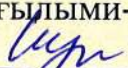
Баджанова А.Ж. – «Дыбыс режиссурасы және операторлық өнер» кафедрасының оқытушы

2. ТАЛҚЫЛАНДЫ

«Дыбыс режиссурасы және операторлық өнер» кафедрасының отырысы
«13» 04 2023 ж. Хаттама №9

3. КЕЛІСІЛДІ

Ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор Қ.З.Халықов

ЖОО кейінгі білім берудің ғылыми-зерттеу орталығының басшысы А.А.Кульшанова

ЖОО кейінгі білім беру бөлімінің басшысы Ж.А.Тлеулинова

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ КОМИТЕТІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Ф 017-2.84-2022
		31.10.2022 ж.
<u>Түсу емтиханының бағдарламасы</u> нормативтік құжат түрі		Бет 3-9

Магистратураның арнайы пәндері бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы жоғары білім берудің (бакалавриат) алдыңғы сатысының бағдарламасы аясында құрастырылды.

ББТ М032 Аудиовизуалды өнер және медиа өндіріс/7М02182 Аудио өндіріс магистратура мамандығы бойынша мамандарды даярлау деңгейіне қойылатын негізгі талаптар:

I. Магистратураға түсушілердің төмендегілер туралы түсініктері болуы керек:

- қоғамның мәдени өміріндегі музыкалық және аудиомузыкалық өнерлердің орны туралы, шығармашылық құндылықтарды құрудағы олардың рөлі туралы;

- тарихи мәнде өнер мен білімді дамыту туралы, оның ішінде гуманитарлық білімді жалпы дамытумен, нақты тарихи кезеңнің діни, философиялық, эстетикалық идеяларымен байланысты.

білуі керек:

- аудиовизуалдық туындымен жұмыс істеу кезінде дыбыс режиссурасының принциптері мен тәсілдерін;
- аудиовизуалдық шеберліктің туындыларындағы дыбыстық бейнесін құру кезіндегі дыбыспен жұмыс істеудің толық циклін;
- дыбыс жазбасын суреттеу құралдарын;
- әр түрлі түрдегі және жанрдағы аудиовизуалдық туындылардың дыбыстық құрылымының ерекшеліктерін.

қабілетті болуы керек:

- дыбысты көру бейнелері арқылы ойлау, дыбыстық қатардың әр түрлі элементтерін суретпен үйлестіруді, суреттеу бойынша оңтайлы формаларын таба білу;
- дыбыстық қатардың әр түрлі элементтерін суретпен үйлестіру бойынша оңтайлы формаларын құру;
- бірлескен автордың дыбыстық бейнеде құратын шығармашылық міндеттерін іске асыру;
- ойдың пайда болу көздері, ойдың пайда болу көздері және ойдың пайда болу көздері негізінде аудиовизуалдық ойларды құру мен қалыптастыру, драматургиялық ойлау;

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ КОМИТЕТІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Ф 017-2.84-2022
		31.10.2022 ж.
	<u>Түсу емтиханының бағдарламасы</u> нормативтік құжат түрі	Бет 4-9

- бірлескен авторлардың құрылатын дыбыстық бейнедегі шығармашылық мәселелерін іске асыру, музыкалық туындыны фонограммаға ауыстыру кезінде оның жанрлық және стилистикалық сипаттамаларын сақтау;

дағдысы болуы керек:

- аудиовизуалдық өнер туындыларында дыбыстық және дыбысты көру бейнелерін құру кезінде дыбыспен жұмыс істеудің толық циклін жүзеге асыру;
- өзіндік жұмыс: экрандық туындыларды қабылдау мен түсіну; ғылыми еңбектердің құрамындағы ақпаратты тұжырымдау мен талдау әдістерінің дағдыларына ие болу;
- аудиовизуалдық туындыларды дайындаудың барлық кезеңдеріндегі дыбысты жазу технологиясын қолдану;
- аудиовизуалдық туынды фонограммаларының техникалық-шығармашылық сапаларын талдау;
- фильмдер драматургиясын талдау.

құзыретті болуы керек:

- дыбыс режиссурасының шығармашылық-өндірістік қызметі саласындағы кәсіби қызметтің этикалық және құқықтық нормалары мәселелерінде;
- дыбыстық бағдарламалардың жанрлары мен стилистикасын ескере отырып, жоғарғы кәсіби шығармашылық бейнені құру мәселелерінде;
- электрлік акустикалық аппаратураның параметрлері және оларды өлшеу әдістерінің отандық және халықаралық стандарттарына қойылатын талаптар мәселелерінде;
- дыбыстық техникалық құрылғыларды пайдалану мен коммутациялау мәселелерінде;
- фонограммалар сапаларының белгілері мәселелерінде;
- дыбыстық техника мен дыбыс режиссурасы білімдерін тәжірибеде қолдану мәселелерінде.

Қабылдау емтиханы ББТ М032 Аудиовизуалды өнер және медиа өндіріс/7М02182 Аудио өндіріс магистратура мамандығы бойынша қабылдау емтихандарын жүргізу туралы Ережеге сәйкес ауызша түрде өткізіледі.

II. Қабылдау емтиханы бағдарламасының мазмұны

1. «Режиссураның шеберлігі»

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ
ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ
КОМИТЕТІ
ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ
ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

Ф 017-2.84-2022

31.10.2022 ж.

Түсу емтиханының бағдарламасы
нормативтік құжат түрі

Бет 5-9

1. Әр түрлі оркестрлер мен жеке аспаптарды жазу кезінде микрофондарды орналастыру принциптері.
2. Жеке музыкалық аспаптарды жазу үшін микрофондардың оңтайлы түрлерін таңдау критерийлері.
3. Орындаушылар мен микрофондарды жазу тәсілдері мен орналасу сызбаларын талдау.
4. Көпмикрофонды дыбыс жазу технологиясының принциптері.
5. Компрессорлар мен шуды азайту параметрлерін реттеу принциптері.
6. Музыкалық фактуралардың эквализациясының заңдылықтары.
7. Музыканы жазу кезінде соңғы дыбыстық тепе-теңдікті құру тұжырымдамасы.
8. Жасанды реверберацияны қолдану принциптері.
9. Жеке сигнал компоненттерінің динамикалық диапазон компрессиясының қолдану принциптері.
10. Дыбысты қабаттап жазу процесінің технологиялық ерекшеліктерін талдау.
11. Орындаушы мен сүйемелдеушіні бөлек жазу концепциясы.
12. Аспаптар тобын бөлек жазу технологиясының заңдылықтары.
13. Құралдар тобын кейінгі қабаттасу, араластыру және өңдеу принциптері.
14. Аспаптар тобының акустикалық оқшаулауы үшін экрандарды пайдалану заңдылықтары.
15. Қазіргі заманғы дыбыс режиссурасындағы шығармашылық бағыттардың жіктелуі.
16. Амплитудалық, жиілік және тембрлік вибраторы қолдану принциптері.
17. Реверберация, флэнжер, дилэй, фэйзер, хорус, дистошн қолдану заңдылықтары.
18. Аналогты, генераторлық және сандық синтезаторлардың жіктелуі.
19. Синтезделген дыбыстарды қолдану саласы.
20. Театр спектаклі, радио қойылым және теле бағдарламалардағы дыбыс режиссерының жұмыс істеудегі талдау ерекшелігі.
21. Дыбыс компрессорларымен жұмыс істеу кезіндегі талаптар.
22. Заманауи музыканы жазудың негізгі процедураларын талдау.
23. Номиналды деңгейді орнату заңдылықтары.
24. Деңгей индикаторы бойынша бағдарламаларды бақылау принциптері.
25. Тыңдау кезінде дыбыс деңгейін орнату принциптері.
26. Шектегіштер мен шуды азайтуды қолдану негіздемесі.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ
ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ
КОМИТЕТІ
ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ
ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

Ф 017-2.84-2022

31.10.2022 ж.

Түсу емтиханының бағдарламасы
нормативтік құжат түрі

Бет 6-9

27. Монтаждау техникасы мен технологиясын талдау.

28. XVIII-XX ғасырлардағы академиялық музыка жанрлары: классификация тәсілдері. Академиялық жанрдағы музыканың жалпы дыбыстық режиссураның сұрақтары. Академиялық құрамдардың аспаптық және вокалдық музыкасын жазу: технологиялық дыбыс режиссерінің міндеттері.

29. XX ғасыр музыкалық мәдениетінің дамуының негізгі бағыттары. Танымал және джаз музыкасының жазылуы. Дыбыс режиссерінің эстетикалық және технологиялық міндеттері.

30. Симфониялық оркестрдің аспаптары. Оркестр құрамының тәсілдері. Партитура. Сахнада отырғызылуы.

2. «Өнер режиссурасы»

1. Режиссура өнерінің ерекше сипаттамалары оған басқа өнер түрлерінен айрықша ерекшеліктер береді.
2. Әр түрлі өнер элементтерінің үйлесімді үйлесімін қамтамасыз ететін біртұтас және тиімді көркем шығарма жасауға ықпал ететін режиссура өнерінің принциптері.
3. Шығарманың ерекше атмосферасы мен эмоционалды резонансын құру үшін қолданылатын аудиожазба форматтары мен стандарттары.
4. Әр түрлі аспаптар мен дауыстарға арналған микрофондарды таңдаудағы негізгі аспектілер.
5. Студиялық ортада дыбысты өңдеудің қолданыстағы түрлері. Көрерменнің интеллектуалды және эмоционалды қатысуына ықпал ететін дыбысты өңдеудің әсерлері мен процестері.
6. Концерт залдары немесе студиялар үшін динамик жүйесін таңдау кезінде ескеру қажет сұрақтар.
7. Кино мен телевиденияда диалогтық дыбыспен жұмыс істеу кезінде қолданылатын әдістер мен әдістер.
8. Фильмдер мен ойындарға дыбыстық эффекттер жасауда қолданылатын негізгі құралдар мен технологиялар.
9. Дыбысты игеру процесінің принципі. Мастеринті қамтитын қадамдар мен құралдар.
10. Аудио редакторда автоматтандыруды қолдану тұжырымдамасы.
11. Фондық шу арналарын қалыптастыру процесі және олардың құрылымын сипаттау.
12. Эпизодтар арасындағы фондық шуды орнату принципі.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ
ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ
КОМИТЕТІ
ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ
ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

Ф 017-2.84-2022

31.10.2022 ж.

Түсу емтиханының бағдарламасы
нормативтік құжат түрі

Бет 7-9

13. Фондық тректерді дәйекті жиілік пен динамикалық өңдеудің ерекшеліктері.
14. Фондық шудың ықтимал нұсқаларын таңдау және бір бірімен салыстыру тұжырымдамасы
15. Фондарды алдын-ала біріктіру кезінде автоматы түрде жазу принципі.
16. Шу мен кескіннің синхрондылығын нақтылау процесі.
17. Дискретті шуды жиілік, динамикалық және акустикалық өңдеу принциптері.
18. Кескінге сәйкес музыкалық тақырыптардың таралу заңдылықтары.
19. Экрандағы дыбыс көзіне сәйкес музыкалық нөмірлерді жиілік, динамикалық және акустикалық өңдеу принциптері.
20. Фильмнің фонограммасын құруда тік және көлденең монтажы.
21. Киноөндірістің дыбыстық палитрасын құрудағы симфониялық партитура принципі.
22. Дыбыс режиссеры мен режиссердың дыбыстық шешімдерін үйлестіру. Дыбыстық компоненттерді фильмнің жалпы құрылымына біріктіру.
23. Көрерменге эмоционалды әсерді анықтайтын факторлар.
24. Бастапқы материалдарды дайындау технологиясы.
25. Көп арналы дыбыс форматтарының түрлері (Dolby SR, Dolby Digital EX, Dolby Digital Surround-EX).
26. Фильмдегі музыка функциялары. Музыкадағы иллюстрацияның болмысы.
27. Р. М. Шафердің «дыбыстық ландшафттар» теориясы. «Дыбыстық ландшафттар» компоненттері және олардың сипаттамалары.
28. Бастапқы фонограммаларды жазу технологиясы. Сөйлеу, сөйлеу жазбасының ерекшеліктері.
29. Тон-ательеде сөйлеу фонограммаларын дыбыстау. Дубляждағы дыбыс режиссерының жұмысы.
30. Шулар фильмнің дыбыстық партитурасының элементі ретінде. «Шу радиомизансцена» анықтамасы. Шу фонограммаларын жазу және өңдеу ерекшеліктері.

3. «Дыбыстық техникалық құрылғы»

1. Микрофондардың жіктелуі және техникалық сипаттамалары.
2. Микрофондардың жұмыс істеу принципі. Микрофон электромеханикалық түрлендіргіш ретінде.
3. Дауыс зорайтқыштардың жіктелуі және техникалық сипаттамалары.
4. Акустикалық жүйелердің, телефондар мен рупорлардың құрылысы және жұмыс істеу принципі.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ КОМИТЕТІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Ф 017-2.84-2022
		31.10.2022 ж.
	<u>Түсу емтиханының бағдарламасы</u> нормативтік құжат түрі	Бет 8-9

5. Дыбыстық жүйелерді жіктеу және олардың дыбыс сапасын бағалау. Дыбыс беру жүйесінің мақсаты.
6. Дыбыстық сигналдардың негізгі форматтарын оларды қалыптастыру және тыңдау кезінде талдау.
7. Екі арналы стерео дыбыс беру жүйесінің жұмыс принципі. Стерефониялық әсердің пайда болу процесі.
8. Көп арналы стерео жүйелердің құрылысы және жұмыс принципі.
9. Дыбыстау және дыбысты күшейту жүйелерін талдау.
10. Дыбыстау және дыбысты күшейту жүйелеріне қойылатын талаптар.
11. Ашық кеңістіктер мен үй-жайларды дыбыстау процесінің тұжырымдамасы.
12. Қазіргі заманғы дыбыстық және дыбыстық күшейту жүйелерінде қолданылатын дауыс зорайтқыштардың түрлерін талдау.
13. Акустикалық кері байланыстан қорғау әдістері.
14. Дыбыс жазу құрылғыларындағы шуды азайту әдістері.
15. Шуды азайту жүйелерінің жіктелуі.
16. Жиілікті алдын ала болжау принципі.
17. Шуды болдырмаудың заманауи компандерлік жүйелерін талдау.
18. Графикалық эквалайзерді қолдану тұжырымдамалары.
19. Параметрлік эквалайзерді қолдану тұжырымдамалары.
20. Параграфтық эквалайзерді қолдану тұжырымдамалары.
21. ТЖ және ЖЖ сүзгілерін пайдалану негіздемелері.
22. Реверберацияны қолдану ерекшеліктері, реттеу параметрлерін баптау критерийлері.
23. Флэнжерді қолдану заңдылықтары және реттеу параметрлерін орнату.
24. Фейзерді қолдану заңдылықтары және реттеу параметрлерін баптау.
25. Дилэйді қолдану заңдылықтары және реттеу параметрлерін баптау.
26. Хорусты қолдану заңдылықтары және реттеу параметрлерін баптау.
27. Спектрдің транспозициясын қолдану заңдылықтары.
28. Дыбыстық сигналды динамикалық өңдеу құралдары: шектегіштер (лимиттер), қысқыштар (компрессорлар) және кеңейткіштер эспандерлер).
29. Микшерлік пульттер: аналогтық және сандық. Олардың функционалды мүмкіншілігі.
30. Дыбысты өңдеуге арналған компьютерлік бағдарламалардың түрлері және олардың мақсаты.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ МӘДЕНИЕТ КОМИТЕТІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Ф 017-2.84-2022
		31.10.2022 ж.
<u>Түсу емтиханының бағдарламасы</u> нормативтік құжат түрі		Бет 9-9

III. Қолданылған әдебиеттер тізімі

- 1.Алдошина, И.А. Музыкальная акустика [Текст]: Учебник / Ирина Аракдьевна Алдошина.- СПб: Композитор, 2017.- 720 с.ISBN 978-5-7379-0298-8:
- 2.Динов, В. Звуковая картина. Записки о звукорежиссуре : Учебное пособие / Виктор Динов.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2017.- 488 с.+ил.
- 3.Ковалгин, Ю.А. Аудиотехника [Текст]: Учебник / Ю.А. Ковалгин, З.И. Володин.- М: Горячая линия -Телеком, 2017.- 742 с.ISBN 978-5-9912-0241-1:
- 4.Павлов, В.Н. Электронная аппаратура В творчестве звукорежиссера : Учебное пособия / В.Н. Павлов.- СПб: СПбГУП, 2011.- 268 с.
- 5.Меерзон, Б.Я. Основы Звукорежиссуры и оборудование студий звукозапис: Учебное пособие курс лекций на 2-и 3 курсах Звукорежиссурского факультета / Б.Я. Меерзон.- М.: ГИТР, 2012.- 268 с.